

Došlo 24. VII. 1930

Poštnina plačana v gotovini

Številka 2 Din

Roman

Naročnina: 1 mesec 8 Din,
 1/4 leta 20 Din, 1/2 leta 40 Din,
 vse leto 80 Din. — Račun
 poštne hranilnice v Ljubljani
 števil. 15.393. — Dopisi: „Ro-
 man“, Ljubljana, Breg 10-12

Tednik za vse / Izhaja ob sobotah / Ljubljana, 26. VII. 1930

Leto II. - Štev. 30

SIROTA Z MILIJONI

Roman v 4 knjigah

Francoski napisal Jules Mary. Poslovenil B. R.

Druga knjiga

SOVRAŠTVO

Pariški preiskovalni zapor je kakor vsi drugi; za nas je važen le način straženja jetnikov. Vsak jetnik dobi posebnega sodnika, ki se bavi samo z njegovo zadevo. Kadar osumljenca primejo, ga zasliši in mu dodeli dva stražnika. V njenem spremstvu odide obtoženec po dolgem, občinstvu nedostopnem hodniku in po ozkih stopnicah v takozvano „Mišnico“. Stopnice razsvetljuje samo slabotna plinska svetiljka. V vsakem nadstropju vodijo te stopnice mimo steklenih vrat, skozi katera prideš v sobe, kjer zaslišujejo priče.

Roquin je to dobro vedel in sestavil predrzen načrt. Če Louffard ostane v ječi, mu bo slaba predla in tudi on sam ne bi bil več dolgo varen. Ni mogel prenašati negotovosti, čeprav se je popolnoma zanesel na svojega pomočnika. Z odločilnim udarcem je hotel presenetiti policijo in ji Louffarda iztrgati.

Orožja ni imel s seboj. Vedel je, da je Bon Temps dovolj močan, in tudi sam ni bil slaboten, kakor smo že imeli priliko videti v začetku povesti.

Nekaj časa je hodil po dvorišču in če je srečal paznika, se je začel z njim pogovarjati in ga v slabi francoščini z angleškim naglasom izpraševati o jetnišnici. Potem je šel v prvo nadstropje in stopil v sobo za priče.

Razen sluge ni bilo nikogar v uradu. Roquin je sedel na klopi, tako da je bil z obrazom obrnjen proti steklenim vratom, za katerimi so bile stopnice v „Mišnico“.

Soba gospoda Vauberniera je bila v drugem nadstropju. Roquin je to dobro vedel, vedel je

tudi, da bodo peljali Louffarda po stopnicah v pritličje.

Razmišljal je. Kaj, če Louffarda morda šele drugi dan zaslišijo? Tudi to bi bilo mogoče, če bi hotel sodnik natančno preiskati njegovo stvar.

Če bi se to zgodilo, bi bila prilika za rešitev izgubljena. Iz tega razmišljanja ga je zbudil glas sluge.

„Dolgo ste že tu,“ mu je rekel, „koga čakate?“

Roquin ga je postrani pogledal, ne vedoč, kaj bi mu odgovoril.

V tem trenutku pa je zagledal tri ljudi, ki so prihajali po stopnicah mimo steklenih vrat. V uklenjenem jetniku je spoznal Louffarda, ki je s pobešeno glavo šel za paznikoma.

Morilec ni opazil svojega gospodarja.

Roquin je še zmeraj premišljal, kaj bi slugi odgovoril. Končno mu je ta sam pomagal iz zadrege.

„Ali ste povabljeni za pričo?“ ga je vprašal.

„Seveda,“ je odgovoril Roquin.

„Kje imate vabilo?“

„Tu je — ne — nimam ga s seboj. Vem, kaj je bilo v njem, toda list sem pozabil doma.“

Dež v letovišču ali poloneza okoli barometra

„Nič ne de,“ je odvrnil sluga. „Kako se je pisal sodnik?“

„Gospod Vaubernier.“

„A, gospod Vaubernier! Nu, to bi pa lahko še dolgo čakali, ker je njegov urad v drugem nadstropju. Za katero uro ste povabljeni?“

„Ob dveh.“

„Zdaj je že skoraj tri.“ Sluga je pogledal na uro.

„Hitro stopite, če ga hočete še dobiti.“

Roquin se mu je zahvalil in odšel.

Zdajci se je Roquin nečesa domislil. Iz tega hodnika ne bi bilo težko priti v ono sobo, kjer imajo sodniki spravljene svoje sodniške halje in plašče ter visoke štirioglate čepice.

Pustolovec se ni dolgo obotavljal. Neslišno je planil po stopnicah gor in zavil na levo. Nekaj minut nato je stopil na hodnik, ki drži v preiskovalne sobe. Bil je ogrnjen v plašč, kakršne imajo odvetniki - zagovorniki — njegov suhi, markantni blede obraz in trdo sklenjene ustnice ter obrita brada so se njegovi preobleki izborna podajali.

Tako se je Roquin malomarno šetal po hodnikih. Naposled se je obrnil na slugo v drugem nadstropju.

„Ali bi mogel govoriti s sodnikom Vaubernierem?“ ga je vprašal.

„Ta trenutek ne — zasliševanje ima.“

Roquin je nestrpno tlesknil s prsti.

„To je nerodno, strašno nerodno!“ je vzkliknil. „Stvar je nujna!“

„Če bi mi izvolili dati posetnico — morda bi šlo. Gospod sodnik je sam rekel, da bo zasliševanje dolgo.“

Roquin je začel slikati po žepih, kakor da išče posetnico. Zdajci pa se je premislil.

„Nu, pet minut bi morda še počakal.“

Vrgel je plašč na klop in začel hoditi po hodniku z dolgimi koraki gor in dol. Nenadoma pa se je ustavil in se udaril po čelu, kakor človek, ki se je domislil važne stvari. Sedel je na klop, vzel iz žepa beležnico, napisal na list nekaj vrstic, ga vtaknil v ovitek, in napisal nanj neki naslov.

„Čujte,“ se je obrnil na slugo, „tole pismo bi rad takoj odposlal. Ali ne bi hoteli stopiti dol do postreščka? Evo vam pet frankov, dajte mu dva, trije so pa vaši.“

„O, prosim, gospod,“ je odgovoril sluga in se globoko priklonil. Vzel je denar in pismo in odšel.

Roquinov obraz je preletel žarek zmago-slavja. Zdaj je prišel odločilni trenutek.

Stopil je v predsobje sodnika Vauberniera in rekel z uradnim glasom: „Rad bi govoril z gospodom sodnikom. Ali ne veste, kako dolgo bo trajalo zasliševanje?“

„Tega vam ne morem povedati,“ je odgovoril vojak, ki je stražil. „Vem samo to, da je gospod sodnik malo prej rekel mojemu tovarišu, ki stoji pred vrati v njegovo sobo: ‚Preden odidete, mi pokličite še Gasparina!‘ Po tem sodeč zasliševanje ne bo dolgo trajalo.“

„Hvala,“ je uradno odgovoril Roquin in se obrnil.

Sluge še ni bilo nazaj. Prišli pa so drugi ljudje, ki so posedli po klopi in se tiho med seboj pogovarjali. Roquin jih je naglo preletel in videl, da ga nihče ne pozna.

Tik zraven njega so bila vrata na stopnice onega oddelka, ki se je imenoval ‚Mišnica‘, in tam je kakor v prvem nadstropju gorela luč. Vrata so bila samo priprta. Paznikov ni bilo drugih kakor samo onadva, ki sta stražila Louffarda.

Roquin ni smel izgubiti niti senkude. Če se sluga vrne, mu ne bo več moči priti do stopnic. Odločno je tedaj stopil skozi vrata in mimogrede utrnil svetiljko. Hodnik je bil naenkrat zavil v neprodorno temo.

Pustolovec je šel nazaj v prvo nadstropje. Toda če je hotel tudi tu ugasiti svetiljko, je moral mimo steklenih vrat, in tako bi ga utegnili videti moški in ženske, ki so bili za temi vrati. Tega pa ni smel tvegati. Zato se je stisnil na stopnice in počenil. Čakal je kakor divja zver na svoj plen. Zdaj igra za življenje, tega se je dobro zavedal, in srce mu je jelo razbijati, kakor da mu hoče razpočiti.

Zdajci je vse utihnilo. Pri steklenih vratih nad njim je nastal hrup.

„Kdo je tak norec, da ugaša luči?“ je Roquin začul razjarjen moški glas. Spoznal je v njem paznika, ki je bil z njim malo prej govoril.

Težki koraki so prihajali po stopnicah nizdol.

Roquin je tiho vstal in se neslišno spet splazil po stopnicah gor ter navidezno docela brezskrbno požvižgaval neko pesmico.

Pazniki niso bili vajeni srečavati ljudi na teh stopnicah, ki so bile občinstvu prepovedane — zato so postali, da vidijo, kdo žvižga.

Louffard je takoj spoznal žvižg in popevko — to je bil njegov gospodar! Vselej kadar se je lotil kake velike in nevarne stvari, je Roquin tako žvižgal.

„Oprostite,“ je rekel Roquin, ko je prišel mimo njih.

Eden obeh paznikov ga je po govoru spoznal. „Vi ste tisti, ki ste hoteli govoriti z gospodom sodnikom Vaubernierem?“ ga je vprašal.

„Da.“

„Gospod sodnik je zdaj prost.“

„Hvala lepa. Takoj stopim k njemu.“

Stopnice so bile ozke. Paznika sta se morala stisniti k zidu, če sta hotela pustiti Roquina mimo — nato sta stopila dalje in obrnila lažnemu odvetniku hrbet.

Tisti mah pa se je Roquin nenadoma ves izpremenil. Njegova ramena kakor da so se podaljšala, in lehti so se mu napele od nenadnega napora mišic. Njegova stisnjena pest je kakor svinčeno kladivo padla pazniku na tilnik, da je izpustil jetnika in brez besede nezavesten telebnil na tla. Drugi paznik je potegnil sabljo iz nožnice in je hotel zavpiti na pomoč.

Toda sablja še ni bila zunaj in krik še ni bil planil čez njegove ustnice, ko so ga že pograbile Louffardove in Roquinove roke za golta-nec.

Vse to je bilo delo trenutka.

Paznika sta ležala kakor mrtva na tleh. Brez pomišljanja je vrgel Roquin svoj plašč Louffardu čez ramena in mu poveznil na glavo svoj klobuk.

To je bilo potrebno, zakaj Louffard je bil še vedno oblečen v šofersko livrejo s svetlimi kovinastimi gumbi, po katerih bi ga pazniki takoj spoznali.

„Brž, za menoj!“ je šepnil Roquin.

Ključ do steklenih vrat je imel paznik, ki ga pri padcu ni bil izpustil. Roquin mu ga je iztrgal iz otrplih rok.

Odprla sta vrata in se pomešala med ljudi. Vedela sta, da postavljata vse na eno kocko. Na srečo jima je sluga, ki ga je bil prej Ro-

quin poslal dol, obračal hrbet — brez neprilike sta zločinca prišla na velike stopnice, ki so držale na prosto.

„Zdaj pa le brž!“ je šepnil Roquin. „Pokliči avto, v površnikovem žepu dobiš denar!“

„A vi?“

Roquin je prezirljivo skomignil z rameni.

„To naj te ne skrbi! Iznebiti se moram še te odvetniške halje in čepice. Idi!“

Louffard je šel. Na hodniku in glavnih stopnicah je srečaval uradnike in ljudi iz občinstva, ki so prihajali na sodišče — nihče se ni zmenil zanj. Še deset korakov, in bil je na cesti. Rešen!

Nekaj minut za njim je bil na varnem tudi njegov gospodar.

Dvanajsto poglavje

UKRADENO TRUPLO

V mrtvašnici so truplo umorjenega Sénéchala skrbno preiskali in pregledali njegovo obleko in perilo, vendar niso našli prav ničesar, iz česar bi mogli sklepati, kdo je umorjenec. Bralci se bodo še spominjali, da je bil Bontemps mrtvecu vse vzela, kar bi ga moglo izdati.

Če v mrtvecu spoznajo Sénéchala, se bo sodišče vprašalo: „Kdo ima korist od tega, da moža umori in potem vse sledove na truplu zabriše?“ To vprašanje se je Roquinu tem bolj zdelo nevarno, ker je Alice s svojo ovadbo že opozorila sodišče nanj. Le če mrtvečevega ime na ne doženejo, bo na varnem.

Kako lahko se zgodi, da pride kdo v mrtvašnico, ki je umorjenega Sénéchala poznal. To bi spravilo markija in vse njegove pajdaše na morišče. Zato Roquinu ni kazalo drugega, kakor da spravi na tak ali tak način umorjenčev truplo iz mrtvašnice. Niti minute ne sme izgubiti!

Okoli polnoči je pripeljal majhen voz, pokrit s platneno plahto, mimo saintdeniske mitnice in se ustavil pri zamreženih vratih. Na vozu je bil kočijaž z bičem v roki in dva stražnika.

Mitničar je pristopil in odgrnil plahto. Tedaj mu je predal eden izmed obeh stražnikov policijski ukaz, v katerem je bilo napisano, da odda voznik v mrtvašnico truplo, čigar natančni popis je priložen, upravnik mrtvašnice pa naj stražniku, ki mu preda ta policijski ukaz,

potrdi sprejem mrtveca, kakor tudi njegovih oblek.

Mitničar je prečital ukaz in pogledal v voz. Da, stvar je v redu. Vrnil je stražniku papir in voz je krenil dalje. Stražnika na vozu sta se pomenljivo spogledala in voznik je veselo počil z bičem.

Celo uro je tako vozil voz, preden je prišel do mrtvašnice. Stražnika sta pozvonila. Nihče se ni odzval. Pozvonila sta še enkrat. Vse tiho. Sluga mrtvašnice je očitvidno spal. Tedaj sta stražnika potrkala po oknu. Mimoidočji so postali, dva orožnika sta prišla pogledat, kaj je. Ko sta spoznala stražnika, ki sta spremila voz z mrtvecem v mrtvašnico, sta šla dalje.

Naposled se je vratar zbudil in odprl okno.

„Kaj je?“ je vprašal, mencajoč si zaspane oči.

„E, kaj neki drugega kakor mrtvak?“ se je zasmel voznik. „Bogme, trdno spanje imate!“

„Ali imate ukaz?“ je vprašal vratar, ki se je med tem osvestil.

„Evo, ga!“ je odgovoril stražnik in mu pomolil policijski ukaz skozi okno.

Vratar je zaprl okno in privil luč. Voznik je pognal voz do vrat.

Vrata so se odprla, voz je zapeljal na dvorišče, in vrata so se spet zaprla. Noč je bila mirna in tiha. Nihče, ki je bil zunaj, ni mogel vedeti, kaj se dogaja za vrati mrtvašnice.

Voz je bil prispel do srede dvorišča. Vratar mrtvašnice je pristopil k njemu. Zdajci se je zdrzil.

„Stojta,“ se je obrnil k stražnikoma. „Vaju ne poznam! Kako dolgo sta v tej službi?“

„Komaj teden dni,“ je odgovoril eden izmed njiju.

„Aha!“ je prikimal vratar. „Toda kdo je bil prej na vajinem mestu?“

Na to vprašanje ni dobil odgovora. In ti trenutek se je po bliskovo odigrala drama, skoro hitreje kakor če udari blisk iz jasnega.

Voznik je pograbil vratarja od zadaj za vrat in mu ga stisnil z vso močjo. Možak ni utegnil niti zakričati — kakor mrtev je padel po tleh. Stražnika sta se vrgla nanj, mu zvezala roke in noge in mu potisnila robec v usta, da udušila njegovo ječanje. Nato sta ga zavlekla v kot in ga tam pustila.

Takrat je stopil iz voza mož, ki se je prej delal mrtvega in čigar popis je bil priložen po-

licijskemu ukazu. Njegov obraz je kazal priske in odrgotine. Bil je Bontemps.

V vozniku je pazljivi bralec po njegovi moči in hladnokrvnosti gotovo že spoznal Roquina. Stražnika pa sta bila Laguyane in Papillon — le-ta je bil, kakor se čitatelj morda še spominja, eden izmed paznikov, ki so nadzirali očeta Bertaro na gradu Bois-Tordu. Roquin je hotel biti sam pri tem podvzetju — hotel ga je sam izvesti, saj je njegovo življenje bilo odvisno od tega, ali se posreči ali ne. Od nekega policijskega uradnika, ki mu je bil vdan — bil je tisti, ki mu je predal Aličino ovadbo — je dobil policijski ukaz, opremljen s pečatom in podpisom.

Ko so tako opravili z vratarjem, sta Bontemps in Laguyane stopila v mrtvašnico, Roquin in Papillon pa sta ostala na dvorišču.

V mrtvašnici so ležala tri moška trupla. „Katero je pravo?“ je vprašal Laguyane.

Bontemps ni odgovoril. Mrtvaška bledost mu je pokrila obraz — oči so mu stopile iz jamic in se srepe uprle v truplo, ki je tam ležalo na kameniti mizi in čigar osteklenele oči so se zdele, da gledajo vanj. Nervozen drget mu je preletel telo, zobje so mu zašklepetali in kolena so mu klecnila.

„Ali te je strah?“ se je zasmel Laguyane.

„Ne morem,“ je zajecal morilec. „Ne morem!“

Hotel je stopiti, a noge so mu odpovedale, da je omahnil na tla; njegove oči so nepremično buljile v nesrečno žrtev. Kakor bi ga bil mrtvec privlačeval k sebi.

Živih se Bontemps ni bal, njegova roka se ni tresla, ko je zasadil morilsko bodalo v Sénéchalovo zdaj mrtvo in mrzlo telo — toda pogled na mrtveca, ki je bil poginil po njegovi roki, ga je navdajal z grozo in strahom.

„Le pogum!“ je vzkliknil Laguyane. „Ne bodi babal!“

„Ne morem! Ne morem! Ali ne vidiš, da me gleda?“ je zajecjal nesrečnež.

„Umakni se, bom pa jaz,“ je šepnil Laguyane.

Pomignil je Papillonu, ki je stal na dvorišču. Oba skupaj sta vzdignila Sénéchalovo truplo in ga zanesla v voz. Nato sta ga pokrila s plahto.

Bontemps je opotekaje se šel za njima. Roquin je spet zavzel svoje mesto kot voznik, oba

lažna stražnika pa sta šla za vozom. Tako je zlovesči izprevod zapustil mrtvašnico.

Vse to, kar smo tu obširno povedali, se je dogodilo v dveh dneh. Dva dni sta Roquinu zadoščala, da je spraval s poti Andreja Sénéchala — bralci še pomnijo, da smo ga ostavili umirajočega — in se iznebil starega Sénéchala. To se je zgodilo sedemnajstega julija. Osemnajstega, torej dan pozneje, je Roquin iztrgal svojega pajdaša Louffarda iz rok pravice in isto noč je ukradel Sénéchalovo truplo iz mrtvašnice.

En dan in dve noči sta bili tedaj minili po umoru Sénéchala. Večerni listi so obširno poročali o dogodku na Asniérskem mostu, kjer je Bontemps skočil v Seino. To je zbudilo pozornost stanovalcev v ulici Bleue, ki so o tem takoj obvestili staro Marjeto. Toda tisti večer je bilo že prepozno, da bi šla v mrtvašnico. Popis mrliča, ki so ga listi prinesli, se je natančno vjemal s Sénéchalom.

Stari Marjeti je nekaj reklo, da bi to utegnil biti njen gospodar. „Nesreča pride redko sama,“ si je rekla v skrbeh, in drugo jutro je iznova šla pred mrtvašnico. Toda bila je spet zaprta. Velika množica ljudi se je nabrala na mostu, ki so vsi radovedno strmeli v mračno poslopje. Vest, da so ponoči ukrali nekega mrliča, je bila ljudi privabila.

Policijski predsednik je bil ves razburjen. Preiskovalni sodnik Vaubernier, ki so mu poverili to afero, je bil takoj pozvan v mrtvašnico, kjer je zaslišal vratarja. Toda izvedeti ni mogel od njega ničesar drugega kakor samo to, kako so ga trije neznanci ponoči napadli.

Ko je preiskovalni sodnik že hotel oditi, so mu sporočili, da bi neka stara ženska rada pogledala v mrtvašnico — povedali so, da objokuje svojega gospoda, ki ga že dva dni ni domov. Spustili so jo noter in ji povedal, kaj se je ponoči zgodilo. Gospod Vaubernier jo je podrobno izprašal o Sénéchalu. Njena izpoved se je do pičice vjemala s popisom obleke in vnanjosti umorjenca, toda ker mrtveca samega ni bilo več tam in seveda tudi ne njegove obleke, niso mogli ničesar določnega dognati, zakaj sličnosti v obleki so v življenju prepoznali.

Vsa obupana se je starka vrnila domov, kjer je dobila Andreja v hudi vročici.

Kalinska

Valentin je bil malo prej odšel. Pri postelji umirajočega mladeniča sta bila Trompelet in Lidija.

Trinajsto poglavje MARKIJEVO PRIZNANJE

O vsem tem je Trompelet obvestil Valentina. Zvedel je bil od Marjete, ko jo je bil srečal na cesti.

Valentin je takoj odhitel v Argentalovo palačo. Tam je srečal Alice, ki se je ravno odpravljala ven. Mladi mož ji je povedal, kar je bil zvedel od Trompeleta.

Pet minut nato je bila Alice pri markiju.

Norbert je sedel v svoji delovni sobi, a ni bral, tudi ne delal — zatopljen v mrke misli je strmел predse. Bil je bled, toda črte njegovega obraza so razodevale notranji pokoj. Kazal je sliko človeka, ki se mu je veliko breme zvalilo s prs, človeka, ki se je odločil za usoden sklep, in ki samo še čaka prilike, da ta sklep izvrši.

Zabojček s pištolami je ležal zraven njega na mizi — en revolver je v njem manjkal, marki ga je bil vzel ven in položil na mizo.

Ko je zagledal Alice, je hotel vstati, toda zmanjkalo mu je moči. Z vsem naporom svojih sil se je premagal, da je na zunaj ostal miren, toda v njegovi notranjosti je gorelo razburjenje, zakaj obraz mu je pokrila rde-

čica in ustnice so mu drgetale — njegov pogled se je tako rekoč poigraval s pištolo pred njim.

Aličin obraz je razodeval čudno mešanico neizprososti, poroga in groznje.

„Pravkar ste mi zaigrali nesramno komedijo!“ ga je ostro nagovorila.

„Jaz?“ je vprašal, ne vedoč, kam ona meri.

„Da,“ je nadaljevala markiza, „komedijo skesanosti in obžalovanja, delali ste se, kakor da vas vest grize — vest, ki je nikoli ne boste poznali, in kesa, ki ga vaše srce še ni poznalo. Ali še pomnite, kaj ste rekli pred uro?“

„Seveda pomnim!“

„Ali bi se upali to ponoviti?“

„Prav tako kakor vam rečem, da bi bil srečen, če bi me ubila roka tiste, ki jo ljubim nad vse na svetu.“

„In potlej ste rekli, da je neko zanesljivo sredstvo, ki ubije vas in Roquina — da je namreč treba samo iti k državnemu pravdniku in mu reči: ‚Sénéchalov morilec je Louffard, Roquinov agent!‘ — da je treba samo iti v javno mrtvašnico in povedati: ‚Tole je truplo umorjenega Sénéchala!‘ — da je treba samo preiskovalnemu sodniku reči: ‚Sénéchal in jaz sva dediča ogromnega imetja!‘ Ali mi niste tako govorili?“

„Da, tako sem govoril in vi ste tako storili. Kaj ne — šli ste k sodniku? Tedaj sem izgubljen, kakor sem pričakoval, toda niste me našli nepripravljenega!“

Pograbil je pištolo.

„Živega me ne dobel!“

Alice je skomignila z rameni.

„Komedija, nič drugega!“ je odgovorila s prezirljivim nasmehom. „Hoteli ste me prevarati in ste mi zaigrali šaloigro o kesanju in obžalovanju, ha, ha!“

„Alice!“ je vzkriknil Norbert.

„Za to imam dokaze,“ je mrzlo nadaljevala markiza. „V trenutku, ko ste mi svetovali, naj grem na državno pravdnništvo, ste vedeli, da je čas za obtožbo že minil in da se vam ni treba ničesar več bati!“

„Ne razumem, kaj hočete reči.“

„Spreten igralec ste — odlično igrate svojo vlogo!“

„Prosim vas, Alice, zaklinjam vas — recite mi, kaj mislite!“

„Vse vem...“

A jaz, Alice, ničesar ne vem!“

„Nu, morilec, ki bi vas bil pokopal ni nič več v rokah pravice!“

„Kaj pravite?“

„In žrtve, katere identifikacija bi za vas pomenila morišče, ni več v mrtvašnici!“

„Ni mogoče! Alice, ali veste, kaj govorite? Louffard pobegnil — Sénéchalovo truplo izginilo iz mrtvašnice? Alice, prosim vas, ne norčujte se iz menel!“

„Kar sem povedala, je resnica, in tega nihče bolje ne ve od vas!“

Marki je vstal. Nemo je gledal markizo Alice — videl je, da mora to biti resnica.

„Kdo vam je prinesel to novico?“ je zajeceljal.

„To je brezpomembno!“

Norbertovi možgani so mrzlično delovali.

„Torej,“ je rekel čez nekaj časa, „mislili ste, da sem vam igral komedijo? ‚Bogme, to bi bila res sramotna komedija!‘“

„Ali se še upate tajiti?“ je ogorčeno vzkliknila.

„Da, upam sel!“ je z vsem poudarkom odgovoril marki, ki se je bil med tem spet zbral. „Prisežem vam, pred petimi minutami nisem še pičice vedel o tem, kar ste mi pravkar povedali! Alice, verujte mi! Moje življenje je že dovolj žalostno in nesrečno zaradi grehov, ki sem jih storil — ne grehov, zločinov moram reči — in ni treba, da mi jih naprtujete še novih! Prisežem vam pri vašem življenju, ki mi je sveto in drago: bil sem srečen, ko sem vzel orožje v roko, ki naj me ugonobi! Moje življenje je ena sama tuga, zvrhana kupa obupa — in vaša mržnja mi ga dela še neznosnejše! Ne verjamete mi — kaj naj storim, da vas o tem uverim? Vi živite sami zase in ne vidite, kaj se okoli vas dogaja. Mislil sem, da bom v častilakomnosti utopil ljubezen, vrgel sem se v velike politične in denarne kupčije, in v obeh sem dosegel uspehe — hotel sem pozabiti, da vas nisem vreden. Nič ni pomagalo, moja ljubezen se ni zmanjšala, moja nesreča je ostala prav tolika kakor prej! Vzljudil sem vas tisti trenutek, ko sem videl, da me prezirate. In danes, naj sem vas še tako nevreden, vendarle ne obupam — v ženskah je toliko usmiljenja! Vse sem pustil, da živim samo za svojo ljubezen — moje borzne poste opravljajo drugi in s politikom se nič več ne ukvarjam. Danes bi bil lahko minister, a

vendar vidite, da skoro ne zapustim stanovanja. Žalosten in nesrečen preživljam svoj čas med temi štirimi stenami. In vi mislite, da je to komedija? Z d a j recite, da lažem!”

Alice ni odgovorila, njene črte so ostale trde ko prej.

Njegova čuvstva so se zdajci izprevrгла. Hlastno, skoro osorno je segel po njeni roki.

„Vidite, takega vas rajši vidim kakor nežnega,” je mrzlo rekla Alice.

Kakor bi ga kača pičila, je marki izpustil njeno roko. Podzavestno mu je pogled zdrknil na pištolo; vzel jo je v roke in jo stisnil svoji ženi v roko.

„Tak ubijte me vendar, da bo konec tega bednega življenja!”

Hladno ga je odrinila od sebe.

„Mislila sem že na to,” je mrzlo odgovorila. „Toda takrat bi bilo konec vašega trpljenja, in prav zato vas ne maram ubiti!”

Marki je vztrepetal in oči so mu divje zagorele. Zdaj šele je razumel, koliko trpljenja, koliko nakopične osvete je bilo skrite v tej edini besedi njegove žene.

„Alice,” je povzel čez nekaj časa z ubitim glasom, „poslušajte me! Ta revolver sem bil položil pred se, ker sem vsak trenutek pričakoval, da me primejo, potem ko ste bili poslali ovadbo na državno pravdnništvo. Tisti trenutek, ko bi orožnik stopil v sobo, bi se ustrelil. Ali bi tudi to bila komedija?”

Ko ste prišli, Alice, sem mislil, da mi prihajate povedat, da je zame vse končano, in da se hočete pasti na mojem umiranju. Toda verujte mi: ne bi bil prej umrl, preden ne bi bil iztrgal iz Roquinovih rok, iz rok tistega Roquina, ki ga nič manj ne sovražim kakor vi, in ki ga morda še bolj preziram ko vi — preden ne bi bil iztrgal iz njegovih rok nesrečne rodbine Sénéchalove, ki je v tako kratkem času izgubila dva svoja člana. Ko mi je Roquin povedal, kaj pripravlja, sem hotel Andreja rešiti in mu pomagati, da pobegne. Pohitel sem k njemu, govoril sem z nesrečnim mladeničem — o, da ga ni njegova ljubezen tako zaslepila, bi bil zdaj živ in bi lahko izpovedal v moj prilog.”

„Da, da — toda Andrej je mrtev ali vsaj umira, in on vam ne more več povedati, da lažete.”

„Dobro — a neko drugo Roquinovo žrtev sem vendar rešil iz njegovih krempljev in on tega niti ne sluti. Ta žrtev je neki mož, ki bi vam lahko povedal, kaj sem storil zanj — ta mož je človek, ki ga ima ves svet za mrtvega, o katerem tudi vi mislite, da je mrtev, ki pa vendar živi, skrit pred vsem svetom — človek, ki vas ljubi in ki ga vi ljubite, ki mu življenje dolgujete — vaš oče —”

„Moj nesrečni oče?” se je nejeverno zavzela. „Ne kolnite Boga!”

„Ne kolnem ga!”

„Moj oče,” je zamrmrala markiza, stiskaje si roke na čelo, kakor da se boji, da se ji ne zmeša. „Kaj govori ta človek in kaj pravi o mojem očetu?”

„Da živi, Alice, vam rečem — vaš oče živi!”

„Moj oče živi? Moj oče, čigar razmesarjeno truplo sem videla, oče, ki smo ga pokopali — moj mrtvi oče? Bogokletnež ste ali pa ste zblazneli!”

„Umirite se, Alice,” je nadaljeval Norbert, „vaš oče živi! Kakor Sénéchal mu je bilo namenjeno, kakor Andreju, da postane Roquinova žrtev — rešil sem ga in ga skril pred njim. Truplo, ki ste ga videli in imeli za truplo svojega nesrečnega očeta, je bil siromašen neznan mrtvec. Znal sem si ga preskrbeti, oblekel sem ga v obleke vašega očeta; samo obraz mu je bilo treba razmesariti, da ga ne bi spoznali. In to sem storil. Temu mrtvecu sem dal postaviti nagrobnik pod drugim imenom, res, toda zato še nisem zagrešil bogokletstva, zakaj rešil sem njegovo truplo pred noži medicinci. Ta zvijača je ohranila življenje vašemu očetu, ki mu je Roquin namenil smrt.”

„Ta človek je pošast v človeški podobi!” se je zgrozila Alice.

„Preklet naj bo!” je šepnil marki in pobesil glavo. „Vse, kar je storil, pada na njegovo glavo!”

Alice je stopila bliže k svojemu možu. Trde črte na njenem obrazu so se ublažile.

Marki je to opazil in drobna nada je vzknila v njegovem srcu. Oddahnil se je in oči so se mu zvedrile.

„Ali je kaj na svetu, na kar bi se zakleli?” je vprašala Alice.

Norbert je samo odkimal.

„Samo na vas se lahko zakolnem, zame drugega ni na svetlu!”

„Verjamem vam,“ je odgovorila po trenutku premišljevanja, „da, verjamem vam!“

On je prebledel in si pritisnil roko na srce, ki mu je divje razbijalo.

„Torej prisezite name, da ste resnico govorili, ko ste rekli, da moj oče živi, da ste ga rešili smrti — strašne smrti! Prisezite pri spominu na svojega očeta, na svojo mater, ki ste jo vendar morali ljubiti in spoštovati!“

„Zakaj naj prisežem, Alice? Ali vas more prisega uveriti — posebno moja prisega?“

„O — torej se umikate?“ je vzkliknila z novo sumnjo v srcu.

„Ne, ne umikam se! A čemu prisega? Ali ni preprostejše, da greste očeta pogledat? Kadar ga boste videli, ali boste takrat še dvomili?“

„Ne, ne,“ je burno vzkliknila Alice, „ne maram dvomiti! Kje je?“

„Na gradu Bois-Tordu v Morvanskem govorju.“

„In nič mi ne brani, da ga vidim?“

„Nič!“

Ostro ga je pogledala. Vzlic vsemu je še vedno dvomila.

On ji je to čital v očeh.

„Ali se bojite?“ je žalostno vprašal.

„Da, odkrito priznam. Strah me je pred vami. Tu se vas lahko ubranim. Kdo mi jamči, da me ne izvabljate v Bois-Tordu zato, ker se nadejate, da boste tam imeli več oblasti nad menoj?“

Ob žetvi

Anekdote

Friderik Veliki je poslal po svojem slugi znameniti plesalki Barberini prvi dve črešnji, ki sta obrodili na njegovem gradiču Sanssouci. Pošiljki je priložil pismo, v katerem je plesalko prosil, naj izvoli vzeti ti dve črešnji kot znak njegove posebne naklonjenosti. Radovedni sluga pa je odprl zavojček in ni mogel odleti izkušnjava, da ne bi ene izmed obeh pozobal. Toda Barberina je od njega zahtevala obe. Ves v strahu je sluga priznal svoj „zločin“. „Kako si to storil?“ je nemilostno zavpila nanj plesalka. „Takole,“ je odgovoril sluga, vzel drugo črešnjo — in ni je bilo več. (Za to jih je pa tudi dobil pet in dvajset.)

Abbé Prévost, znan po romanu „Manon Lescaut“, je prosil princea Contija, naj ga imenuje za svojega kaplana.

„Ne hodim k mašam,“ je rekel princ.

„In jaz jih ne berem,“ je odgovoril abbé.

„Če je tako,“ se je zasmeljal princ, „sva kakor ustvarjena drug za drugega.“

In Prévost je postal kaplan.

V družbi so pripovedovali o ljudeh, ki se odlikujejo z veliko prisotnostjo duha. Med gosti je bil tudi znameniti ameriški humorist Mark Twain.

„To ni vse skupaj nič,“ je rekel, ko je nekaj časa poslušal. „Poslušajte, kaj se je meni primerilo. Grem mimo goreče hiše. Na oknu tretjega nadstropja stoji mož, ki mu je ogenj odrezal rešitev, in na ves glas vpije na pomoč. Množica, ki se je spodaj nabrala, je — lahko si mislite — strašno razburjena. Ognjegasev še ni, lestve, da bi jo pristonili k oknu, tudi nikjer. Nihče ne ve, kaj storiti, samo jaz ohranim hladnokrvnost. Ukažem, naj mi prinesejo vrv, jo vržem siromaku na okno, ter zavpijem, naj si jo priveže okoli pasu. In tako je storil...“

Pisatelj je premolknil. Vsi so napeto čakali. Na posled se eden ojunaci in vpraša: „In potem?“

„Potem? — Nu, potegnil sem ga dol!“

Ko je bil Mark Twain nekoč bolan, ga je prijela lakota in je prosil, naj mu dajo kaj jesti. Usmiljenka mu je prinesla žličico hranilne soli.

„To je vražje malo,“ je protestiral Mark Twain.

„Več vam pod nikakim pogojem ne smem dati!“ se je branila usmiljenka.

„Dobro!“ se je vdal Mark Twain. „Zdaj bi pa rad malo bral. Bodite tako ljubeznivi in mi prinesite kako znamko!“

Trije sinčki komika Gultmana, ki so danes tudi znameniti umetniki, so dobili za božič vsak velik boben in trobento. „Dragi moj, tega ne razumem,“ je drugi dan rekel Gultmanu prijatelj, ki ga je obiskal. „Kako si mogel dati svojim nadebudnim naslednikom tako bučne igrače? Ti, ki si tako nervozen in so otroci ves dan okoli tebe!“

„Ti nisi ne veš, kako so moji dečki ubogljivi,“ je menil Gultmann. „Na mojo izrecno željo trobijo in bobnajo samo popoldne, ko spim.“

TIGER

N A P I S A L M A X B R A N D

Trideseto poglavje

SESTANEK

Dogovorila sta se, da se dobita na kraju, kjer se križajo tri ceste v tanglu in napravijo raznostraničen trikotnik, čigar vrh gleda proti gornjemu mestu, tam se sestaneta točno ob osmih. Takrat bo že tema, si je rekla Mary, in vendar se pravo nočno življenje še ne začne; med sedmo in deveto je bilo v tanglu najmirnejše in le malo ljudi je bilo takrat na cesti.

V vrhu tega trikotnika, skupino hiš dalje, v ozki, temni ulici, sta se hotela dobiti; in Jack se je dovolj zgodaj odpravil na ta sestanek.

Bilo je, kakor je bila Mary rekla: le malo ljudi je bilo zunaj in kraj njunega sestanka je bil res čisto zapuščen in samotni. Na tem vogalu so bile večidel same nizke hiše s trgovinami. Z višjih poslopij zadaj so se strehe stopnjema nižale do teh siromašnih hiš, ki so imele le dva do tri nadstropja.

Bilo je popolnoma tema; od treh cestnih svetilk ena sploh ni gorela, druga pa le slabo; tretja je bila predaleč, da bi dajala več kakor mesečinast somrak; kraj je bil za nočni sestanek res prav dobro izbran. Z vseh strani so gledala črna okna nanj kakor prazne, mrtve oči, iz nobene prodajalne ni bilo čuti glasu; le iz enega višjih nadstropij tam na oni strani je prihajal oddaljen otroški jok, in nekje je nekdo pel; toda vse to je prihajalo slabotno, kakor prav od daleč in se je tema tega konca zdela zato še brezupnejša.

Vse tiše je postajalo; ena ali dve minuti sta še manjkali do osmih, ko je Jack začul lahen, nagel, neenakomeren korak, in ko se je poln pričakovanja obrnil, je zagledal Billyja, prodajalca časopisov, ki je prišepal okoli ogla. Ravno mimo njega je stekel Billy, toda pri tem ga je pogledal s čudno velikimi, prestrašenimi očmi in mu šepnil: „Opreznost, Tiger, napad!“

In že ga ni več bilo, in med tem ko se je neenakomerni korak oddaljeval, je Tiger oprežno pogledal po cesti gor in dol. Niti glasu ni bilo čuti, nikjer žive duše. Šel je na drugo stran

pod cestno svetiljko, da pogleda na uro. Bilo je natanko osem in Mary še od nikoder.

Vsaka minuta je bila strašansko pomembna, zakaj ona ni bila tiste vrste dekle, ki prihajajo prepozno na sestanke, in še posebno ne na ta sestanek. Priprl je oči in štel do sto, a ko je nato spet pogledal okoli sebe, je še zmerom vladala lista tišina, in otroško vekanje je postalo še otožnejše in bolestnejše. Vzel je iz žepa uro in pogledal na nejasne številke: deset minut že čez osmo, in še ko je sklonil glavo, je začutil nad seboj neki šum, nekaj neprijetljivega, kakor če smukne senca pred očmi. Dolgo čakanje je bilo njegove živce do skrajnosti zostrilo in skočil je naprej. Še ko je skočil, je zabrilo za njegovim hrbtom, in ko se je ustavil, je treščila velikanska teža na tlak, da so se tla stresla.

Ko se je obrnil, je videl, da je pločnik poln zidakov in apna; in ko je pogledal gor, je opazil na strešnem robu veliko luknjo. Bilo mu je tudi, kakor da je nekaj, ki je bilo temnejše od neba, smuknilo čez svod, in kakor da čuje srdito mrmranje; toda ko je še prisluškoval, je vse utihnilo, celo odmev padca je zamrl, spel je zavlada mrtvaška tišina, in ničesar več ni čul kakor trdovratno otroško vekanje.

Zdajci ga je obšel občutek, da mora zblazneti, če ostane še pet minut na tistem kraju, tudi se je zavedel, da bi bilo nezmislno še dalje čakati na Mary Doverjevo. Ne pride, ne bo mogla priti. Obrnil se je in šel spet z naglimi koraki nazaj „K ukročenemu merjascu“; toda med tem se je domislil, kaj so mu bili povedali o Pavijanu. Dvakrat utegne zgrešiti svoj smoter, a tretjič nikoli ne; in vendar je bil to tretji napad in on, Tiger, je bil še živ.

Toda kako so mogli dognati, kje ga dobe?

Morda so šli za njim — saj so se znali plaziti neslišno ko sence, to je dobro vedel — toda tako neslišno vendar niso mogli odkrušiti tolik del zidu. Moralo je biti že pripravljeno in zato so bili morali prav natanko dognati kraj, kjer bo čakal na Mary. Na dva načina so to utegnili izvedeti: ali so mu prisluškovali ali pa so Mary prisilili, da ga je izdala.

Pri tej misli mu je zastal korak, in ko je pottlej šel dalje, je hitel s hlastno naglico. Prišel je do stare krčme; Mary ni bilo spodaj v pisarni. Skokoma je stekel po stopnicah, in ven-

dar je bil njegov korak tako neslišen kakor padanje listov jeseni.

Toda še preden je pritisnil na kljuko, je nekaj začul, kar mu je odrevenilo roko in ga vrglo na nasprotno steno, kjer je s pridržanim dihom obstal in se z roko krčevito uprl ob zid. Začul je bil globok, tih glas in smeh — Pavijanov smeh! In zdaj je slišal, kako mu je odgovoril jasnejši glas — glas Mary Doverjeve. Torej ga je bila izdala; morda je ves čas samo igrala po njegovem ukazu!

Hotel je že planiti k vratom, rekel si je, da jo mora z lastnimi rokami zadaviti, vendar se je premagal; splazil se je nazaj v vežo in po drugih stopnicah gor v svojo sobo, kjer se je spustil na stol, da zbere misli.

Toda misliti mu je bilo prav tako nemo-goče kakor z golimi rokami ustaviti vlak. Strast je kipela in besnela v njem, in med tem ko je sedel v tej goli in prazni sobi z glavo zakopano v obe roke, je v mislih davil zdaj dekle zdaj Pavijana: s krutostjo ju je ubijal, pasel se je z mrko naslado na njunih mukah, kako sta umirala, ona in njen dragi, ki se je k njemu vrnila!

Poskusil je skovati načrt, kako bi oba z zvijačo dobil v svoje mreže; toda še med tem ko je iskal načina in potov, se je od spodaj na cesti oglasil rezek smeh, in tedaj je izgubil poslednji ostanek zavesti. Morda bi mu bilo odleglo, če bi bil imel kako človeško bitje, s katerim bi mogel v tem duševnem stanju govoriti, toda že popoldne je bil poslal Sanforda domov. In zdaj se je spet vrnil k sobi Mary Doverjeve in je vrata na stežaj odprl. Toda objela ga je gosta tema. Bilo mu je, kakor da čuje v temi porogljiv šepet, in v neučakanosti je zapalil vžigalico, ne misleč na to, da se tako izpostavi odprtemu napadu.

Toda v sobi ni bilo žive duše. Privil je električno luč in hlastno preletel vse kote — nikogar ni bilo.

Ko je tako stal nemočen nikogar ne videč, ki bi nanj mogel zliiti svojo mržnjo, se je domislil vsemogočnega vladarja tangla, starega Belobradca! Saj je on odločal o usodi večine ljudi tu v tanglu — morda bi tudi vedel kaj povedati o Pavijanu. Da, Belobradcu mora iztrgati skrivnost, pa če bi moral starega, hromega moža zadaviti z lastnimi rokami, izvedeti mora, kje dobi Pavijana.

Torej je šel naravnost proti Belobradčevi sobi.

McGuire ga je pogledal z očmi polnimi sovraštva.

„Odpri vrata!“ je rekel Tiger.

„Z Belobradcem ni več moči govoriti,“ je odgovoril Lew.

„Odpri vrata!“ je rekel Tiger z izpremenjenim glasom. Tedaj je Lew skočil na noge, kakor bi mu bila ravno pred nosom izpaljena pištola.

„Odpri!“ je ponovil Tiger.

„Bog!“ je šepnil Lew McGuire in se zaden-ski splazil k vratom, ne da bi bil odvrnil oči od onega, in potrkal.

Le trenutek je minil, in že so se vrata od-pahnila. Jack je stopil čez prag.

„Ti,“ je rekel, ko se je Lew pripravljal, da pojde za njim, „ti ostaneš zunaj.“

„A kako hočete z njim govoriti, če vam ne zna odgovarjati?“ je zajavkal McGuire. „Ali razumete njegova znamenja?“

„Saj zna pisati, ne?“

Tako je Lew McGuire hočeš nočeš ostal zunaj; ko so se vrata za Tigrom zaprla, se je sklonil, toda takoj se je spet s kletvico vzravnal, in vrata so se tako trdno zaprla, da je mogel čuti le oddaljeno, prav tiho mrmranje.

Ko je bil v sobi, je Tiger stopil naravnost k postelji in zraven nje postal. Z male mizice ob zglavju, kjer so bile pisalne potrebščine, je vzel kos papirja in svinčnik in oboje položil v Belobradčeve roke.

„Jaz sem Tiger,“ je rekel. „Že so čuli o meni?“

Počasno prikimanje; toda bolnikove oči so z napetim ognjem visele na došlečevem obrazu.

„In,“ je nadaljeval Tiger, „Pavijana poznate?“

Spet kratek premor in potem ponovno kimanje.

„Dobro, vidim, da se razumeva. Ne želim mnogo: samo Pavijanov naslov. Dajte mi ga.“

Trenutek molka; in kakor je bil bolnik star, Jacku ni bilo lahko vzdržati njegov pogled.

„Razumite: tangle je velik, vendar premajhen, da bi mogla v njem biti hkrati Pavijan in Tiger. Eden izmed naju se mora umakniti. Napišite mi naslov!“

Še vedno so oči starega moža nepremično visele na njem, in roka, ki je držala svinčnik, ni segla po papirju.

„Belogradec,“ je rekel Tiger in se sklonil na posteljo. „Vem, da mi morete dati, kar zahtevam. Prej ne pojdem, dokler ne dobim.“

Belogradčeva velika, močna roka je tako trdno stisnila svinčnik, da se mu je zlomil med prsti, ogenj je zatlel v njegovih očeh in spet ugasnil, toda po kratkem boju je spoznal svojo nemoč — razumel je, da mož, ki stoji pred njim, ne pozna milosti.

Prijel je konec svinčnika in hlastno nekaj napisal z veliko, trepečo pisavo. Komaj je bil gotov, mu je Tiger že iztrgal list iz prstov in bral: „Dobite ga na vogalu 17. ulice, če greste nemudoma tja.“

Tedaj se je Tiger obrnil na petah in planil iz sobe.

Enoindvajseto poglavje

ČRNA UMETNOST

Ko je zdrevil iz 'Ukročenega merjasca', ga je videl Bert Hagen, in Bert Hagen je navadno v enem pogledu več videl kakor večina ljudi v letu dni; takoj je vedel, da je Tiger nekomu za petami, in komu bo Tiger prej ali slej za petami, si je bil v tanglu vsakdo na čistem. Leta in leta je bila Pavijanova volja v tanglu postava, navzlic njegovi dolgotrajni odsotnosti se to ni nič izpremenilo, toda zdaj se je prvič porajala sila, ki bi utegnila biti kos temu velezločincu.

Zato je Bert Hagen tisti mah segel po svoji pištoli in jo trdno objel. Zakaj izmed vseh ljudi, ki jih je srečal v svojem divjem življenju, ni nikogar postavljaj nad Tigra. Toda po temeljitem preišljevanju je stopil k Mary Doverjevi; le-ta je sedela z globoko sklonjeno glavo v svoji pisarni.

„Tiger!“ je kriknil, ko je odprl vrata.

„Ali prihaja sem?“ je mirno vprašala in dvignila glavo. Njen obraz se je v slabi luči videl star.

„Odšel je! Pavijana išče!“

„Lažeš!“

„Mary, videl sem ga, bil je, kakor bi hudiča preganjal!“

„V katero smer?“

„Protih vzhodu!“

Odprla je predal svoje pisalne mize in zaletketalo se je kakor jeklo, ko je vzela iz njega revolver.

„Fina stvarca!“ je rekel Bert Hagen. „Jaz sem zraven, Mary.“

„Ne,“ je odvrnila. „Sama pojdem.“

Vzlic tem bi bil šel za njo, toda ko je stopila skozi vrata, ga je s pogledom prikovala na tla. Na cesti je najprej stekla na vogal, kjer je navadno sedela mežikava Liza.

„Kje je Tiger, Liza?“ je tiho vprašala.

„Tja doli je izginil; drevil je, kar so ga noge nesle. Vzemi avto, Mary!“

Toda Mary je odhitela skozi gnečo ljudi in takoj je je v množici nestalo.

Med tem je Lew McGuire na razne načine trkal na Belogradčeva vrata, da izve, ali ga stari še potrebuje, toda odgovora ni dobil. Belogradec si je bil obe roke del pod glavo in preišljeval. A to ni dolgo trajalo, le eno ali dve minuti. Potlej se je vzravnal in odgrnil odejo.

Čudno, pokazalo se je, da ima hlače na sebi. Med nogama je imel palico, in široka obveza se je izmenoma ovijala okoli nog in palice. Spretno je razvozljal vozle dolge obveze in si jo ročno odvil. Potlej je pomasiral koleno. Ali je mar pričakoval, da bo tako spet oživil obtok krvi? Zdajci se je zavihtil iz postelje in prožno skočil na noge.

Ali je bil hrom? Stopil je po sobi z drsečim korakom atleta, in niso bili vzrok samo gumi-jevi podplati njegovih čevljev, da je tako tiho stopal. Le dolga vaja, le prirojena spretnost rodi tak neslišen korak.

Pred ogledalom je postal, in njegova usta so se raztegnila v nem usmev, v strašen režaj, in zdaj, ko ga je luč obsijala, si videl mogočni ko steber debeli vrat, ki je razodeval najlepšo možko dobo.

Prvo je bilo, da je slekel nočno srajco. In pod njo so se pokazali suknjič, srajca in kravata. Potlej je z obema rokama zgrabil čop srebrnih las na glavi in ga snel.

Kdo bo Tigrov naslednik?

Branko Sodnik:

Mamica

„Janezek, mamica je bolna, priden bodi,“ je rekel oče in šel v mesto na delo.

Janezek sedi pred hišo in misli. Zakaj mamica že tri dni ne kuha, zakaj že tri dni ne nosi jedi na mizo? Zakaj dela to sosedova Angela? Vprašal jo je, pa mu je prav tako odgovorila kakor oče.

Janezek hodi po vrtu, brede po prsti in trga rože. Ho, če bi ga zdaj videla mamica! Dobil bi jih. Časih je pa le dobro, če je kdo bolan. Takrat dela, kar se mu zljubi.

Kaj dela sosedova Angela pri hiši? Janezku ne gre iz glave.

Pri vrtni ograji stoji Tine. Oh, ta Tine. Kolikrat mu je rekla mamica, da ne sme biti tak kakor je Tine. Še zadnjič mu je rekla mamica:

„Letos pojdeš v šolo. Glej, da ne boš tak kakor je Tine. Tri leta že sedi v prvem razredu...“

Janezek se zasmije. Saj Tine ni tak, čeprav je že tri leta v prvem razredu. Nihče se ne zna bolje nikati in knjige ima doma, take lepe knjige. Trikrat je bil že pri njem in vselej mu je pokazal novih. Koliko mu jih je oče kupil! Trnjulčico, Snegulčico... O, Tine je tiček. Če bi imel ti, Janezek, take knjige...

Janezek misli:

„Bog ve, kaj hoče Tine? Ali je dobil novo knjigo? Ali mi jo pokaže?“

Takrat ga Tine pokliče:

„Janezek, pridi sem, boš nekaj videl.“

Seveda, knjigo ima, novo knjigo. Za hrbtom jo skriva.

Tiho kakor tat se splazi Janezek k ograji. Če bi ga zdajle očka videl!

„Saj vem, da jo imaš, novo knjigo. Pokaži mi jo, kar skozi ograjo.“

„Pridi ven.“

Janezek se pomišlja. Kaj poreče očka?

„Ne smem,“ pravi nato, „ne smem. Očka mi je rekel, naj ostanem doma. Mamica je bolna...“

„I, seve, bolna je,“ se smeje Tine. Tako čudno se smeje, kar nasmejati se ne more.

„Ti, mačeho dobiš,“ mu tehtno pravi.

Mačeho? Kaj je to mačeha? Še nikdar ni čul te besede. Mačeha?...

„Bolna je tvoja mamica,“ modruje Tine. „Veš, umrla bo, pri nas so rekli, dobro sem čul... Potem dobiš mačeho.“

Janezek vse manj razume. Umrla? To besedo je že čul. Takrat ko so odnesli dedka. Dva dni je ležal v svoji sobi na visoki črni postelji, in okna so zagrnili, čeprav je bil dan. In sveče so prižgali, čeprav je bilo zunaj svetlo. Toliko ljudi je prišlo — nekateri so še jokali. Takrat je bilo Janezka strah. Potem ga je teta vzela k sebi na dom in ko se je vrnil k mamici, dedka ni bilo več. Kam je odšel, da se ni več vrnil? In mamica je dolgo, dolgo jokala.

Da bi mamica tako odšla? Ne, to ni mogoče, to ne sme biti. Kaj bi Janezek potem počel? Kdo bi kupal kosilo?

Ko bi vprašal Tineta? Seveda ga bo vprašal. On bo že vedel.

„Tepček, mačeha bo kuhala!“ pravi modro Tine.

„Ti, kakšna pa je mačeha? Ali je taka kakor mamica?“

„Ne, ni taka. Še dolgo ne. Pojdi z menoj, pokažem ti v knjigi, kakšna je.“

Janezek je premagan. Spleza čez plot in odide z Tinetom. Kam gresta? Seveda v gozd. Tine je že zavil tja in Janezek gre počasi za njim.

Zdaj je Tine odprl knjigo. Koliko podob je v njej in kako lepe so! Da, če bi Janezek imel tako knjigo. Če bi mu jo očka hotel kupiti!

„Viš, takale je mačeha,“ ga takrat zmoti Tine v razmišljanju. „Prav takale je. Pogledj jo!“

Naslikana je stara, brezzoba grda baba. Še grša ko tista čarovnica v Trnjulčici. Janezek se prestraši in zazebe ga. Ne, taka ne more biti mačeha!

Kaj pa, ko bi vendar bila taka? Tine vse tako dobro ve. Morda se pa le ne moti.

Tine je zaprl knjigo.

„Zdaj si jo videl. Pojdiva se igrat!“

Janezek se igra. Izprva mu mačeha ne gre iz glave. Ne more je pozabiti. Potem vendar

neha misliti panjo. S silo si jo iztrga iz misli in se igra, igra, dokler solnce ne zaide.

„Zdaj pa pojdiva,“ mu pravi Tine. „Pozno je že, doma bodo hudi.“

Nerad ga Janezek uboga. Kaj bo zdaj doma? Mamica še govoriti noče, očka gotovo še ni doma. Angela je sitna in ga podi iz kuhinje.

„Tine, počakajva še. Še enkrat mi pokaži sliko.“

Janezek gleda in gleda. Ne, ne take mačehe! Nenadoma ga obide strah. Seveda, domov mora iti, zdaj bo očka že doma. Kar izgine.

Ni daleč do doma. Vrata vidi in očka stoji na pragu in teta. Teta? Po kaj je ona prišla? Saj je že tako dolgo ni bilo. Ali je prišla pogledat, kaj dela on? Ali je prišla pogledat, kaj dela mamica?

Hvala Bogu, da ga nista opazila. Šla sta v hišo. Ob vrtni ograji se plazi proti domu, da ga ne bi videla skozi okno. Zdaj mora še počasi odpreti vrata, da ne bodo zaškripala. Odprl jih je. Smukniti mora v izbo, da ga prezgodaj ne opazita. Splezal bo za peč in se tam skrival. Ko ga očka pokliče, se oglasi, in nihče ne bo vedel, da je bil s Tinetom v gozdu.

Samo če bi vedel, kam sta šla očka in teta. Prisluhne pri vratih. Nič se ne gane. Hvala Bogu, nikogar ni notri. Hitro pritisne na kljuko in odpre.

Kaj je to? Sredi izbe visoka črna postelja kakor takrat ko je dedek umrl. In sveče na okoli, in zagrnjena okna in... in mamica leži na tej postelji, mamica, ... maaamica ...

Janezek zajoeče. Strah ga je. V duhu se spomni, kako je bilo takrat, ko je dedek umrl. In spomni se slike v Tinetovi knjigi.

Teta in očka stojita pri visoki črni postelji. Teta ihti, očka je bled in resen kakor še nikdar.

Kakor brezumen je Janezek. Ne razume tega, ne ve kaj se godi, kaj se je zgodilo, kaj se bo zgodilo. Samo obraz vidi, mamičin obraz, in tisti grdi brezzobi obraz v Tinetovi knjigi.

Očka ga gleda. Žalostno se smehlja in gre k njemu.

Janezek se zdrzne in se oklene njegovih kolen. Krčevito jih stisne k sebi, kakor bi se bal, da ga kdo ne odtrga od njih. Dvigne glavico in s tihim, drhtečim glasom reče očetu:

„Očka ..., očka ..., ne, ne mačehe!“

Za slabo voljo

„Vi tedaj vztrajate, da ste svojo ženo samo iz raztresenosti vrgli iz drugega nadstropja na cesto?“

„Da, gospod sodnik. Prej smo namreč vedno stanovali v pritličju in sem bil čisto pozabil, da smo se preselili.“

Umirajoča žena možu: „Prosim te, če umrem, bodi tako dober in idi v izprevodu ob strani moje matere, tvoje tašče, da ljudje ne bodo imeli kaj jezicati.“

Mož (po dolgem obotaoljanju): „Naj bo, ali da veš, vse veselje mi bo pokvarjeno.“

Ameriški listi pišejo, da je neka dama zapustila takole oporoko:

„Vse kar imam naj dobi moja spletična Lily Nelsonova, da se bo tudi ona, kadar bo bogata, prav tako jezila s svojo spletično kakor sem se jaz morala.“

Lojzek se je prvič vozil z vlakom in je doživel iztirjenje vagona. Ko pride domov, ves ponosen vpraša svojega malega prijatelja: „Ali se je tebi že kdaj pripetila nesreča v vlaku?“ — „Seveda se mi je, pa ni nihče opazil.“

V kasarni službujočemu oficirju sporoče, da se pomivalka zvija v porodnih krčih.

„Spravite žensko...“ — dolgo si napanja možgane, dokler naposled vendarle ne pogodi in zmagoslavno vzklikne — „spravite jo na oddelke za spolne bolezni...“

„Zakaj je dosegel Meluzalem tako visoko starost?“ vpraša učiteljica.

„Gotovo zato,“ odgovori majhna sladka plavka, „da bi jezil ubogo mlado ženico, ki ga je vzela zaradi njegovega denarja.“

„Povej mi, kaj je prav za prav Einsteinova relativnostna teorija?“

„Vidiš, to je takole: če sediš z roko v roki na klopi v parku s svojo izvoljenko, se ti zdi ura kakor da bi bila samo minuta. Če bi pa tam sedel s svojo taščo, bi se ti minuta zdela kakor ura.“

„A, taka je ta stvar! In to je Einstein potuhtal?“

Studentovska

V predavalnici dunajske visoke šole je neki student napisal na svojo mizo tele stihe:

Da bil bi pri dekletu

In ne tu, sredi sivih brad!

Pri njih jaz moram spati,

Pri njej bi rad.

V koncertni dvorani

Diletantka poje s hreščečim glasom: „Da sem jaz pličica...“ Tedaj se iz vrst poslušalcev začuje glas: „Ja da imam jaz puško!“

Ali ste bolni?

Zdravljenje s česnom

Ta rastlina ostro-sladkega okusa in svojevrstnega, neprijetnega vonja je bila znana že v starem veku; Egipčani, Grki in Rimljani so jo rabili kot začimbo pri jedeh. Danes je česen posebno priljubljen v južnejših krajih Evrope, zlasti v poljski in ruski kuhinji. Zaradi neznosnega duha se ga gospodinja boji in ga rabi le v malenkostnih količinah.

V mnogih krajih pa je česen na glasu zdravilne rastline. Če ga obilno uživaš, bajе razkuži čreva.

Znano je, da uporabljajo česen kot dobro sredstvo za trihino. Ljudstvo ga tudi ceni kot domače zdravilo pri poapnenju žil. Dr. Schlesinger pripoveduje v „Wiener Med. Wochenschrift“ o nekem 64letniku, ki je trpel za arteriosklerozo (poapnenjem žil). Zdravil se je na vse mogoče načine, pa ni nič pomagalo. Začel se je zdraviti s česnom — z velikim uspehom. Nerodno mu je bilo samo to, da mu je strašno dišalo iz ust, zaradi česar ni mogel v nikako družbo, da se mu je pehalo in ga žgalo v želodcu itd. Pisec omenjenega članka je česen potem poskušal servirati na razne druge načine, pri čemer se je posluževal posebnega preparata, ki nima tako zoprnega duha in ga bolnik brez neprilike lahko uživa.

Ravno za poapnenje žil z velikim krvnim pritiskom je česen dober. V zadnjem času so pogodili poseben način uživanja česna v tekoči obliki, ki se je dobro obnesel. Te česnovе kapljice so mnogo prijetnejše tako po okusu kakor duhu.

Evo recepta:

Pet in dvajset dek olupljenega česna sesekljaš in deneš v steklenico s pol litra čistega vinskega cveta. Steklenico dobro zapreš in jo pustiš stati tri tedne. Nato odcediš. Tako dobljeni čisti sok uživaš po kakega pol likerskega kozarčka enkrat ali dvakrat na dan in požirek vode povrh. Najbolje zvečer, preden ležeš spat, ali pa tudi še zjutraj preden pozajtrkaš.

Te učinkovite, v vseh ozirih neškodljive kapljice naj bi redno jemali vsi ljudje med tridesetim in štiridesetim letom starosti, posebno pa oni, ki trpe za poapnenjem žil ali črevesnimi infekcijami.

Ali je voda na sadje dobra

Odgovor je samo eden: Ne! Češnje, prvi letni sad, so za nami, in zdaj se prav za prav šele začne sadna letina. Zato je prav, da nas ves glas opozorimo vas vse, ki ljubite sadje: ne tvegajte pokvare želodca ali česa hujšega, in vzdržite se vode, kadar jeste sadje, in še nekaj časa potem! Sadje je sočno in ima samo jako mnogo tekočine. V zlic temu pogosto opažamo, da ljudje po njem vodo pijo. Če piješ vodo po sadju, te bo bolel želodec, slabo ti bo in drisko utegneš dobiti, bljuvalo se ti bo, da, pogosto so posledica še hujše bolezni. Zato ne pij vode po sadju, kvečjemu si izplakni usta.

Nega zob

Spričo velike važnosti žvečenja za želodec je ohranitev zob, posebno kočnjakov, potrebna stvar. Ohranimo pa si jih samo z največjo pažnjo in negovanjem vse ustne dupline. Če hočeš ohraniti dobre zobe, pazi pred vsem na tole:

1. Ogibaj se prevročih ali premrzlih jedi, ker oboje načinja lošč na zobeh, da škodljivosti za želodec vobče ne omenimo.

2. Sladkarije načenjajo zobe, ker se ostanki, ki se naberejo nad dlesnom, kemično izpremene v kislino in razjede lošč. Torej jih ne uživaj v preveliki meri!

3. Ne grizi z zobna trdih stvari, posebno ne orehov ali lešnikov.

4. Po vsaki jedi si zobe temeljito očisti.

5. Že izpiranje zob s čisto toplo vodo, ki ji pridaš za noževu konico soli, je dobro. Zjutraj dodaj malo manganovega kislega kalija, da zobe desinficiraš.

6. Čisti zobe z mehko ščetko, tako da jih drgneš v gornji čeljusti od zgoraj dol, v spodnji pa od spodaj gor.

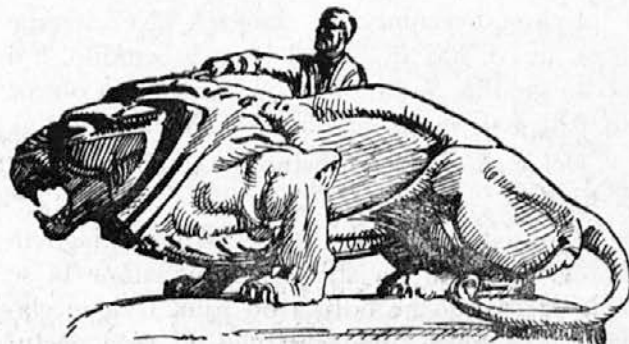
Za ohranitev zdravega dlesna so najboljši žajbljevi listi. Zavojček teh ne bi smel manjkati na nobenem umivalniku. Tudi pri boleznih dlesna, ki jih povzročijo isti sovražniki, ki uničujejo zobe, je drgnjenje z žajbljevim listi ali izpiranje z žajbljevim čajem zelo priporočljivo.

Zobni prašek si lahko sam napraviš: zmešaj zdrobljeno kredo in stolčeno oglje, najboljšje je lipovo.

Rast zob povzroča hude bolečine zaradi prevelikega pritiska krvi v glavi. Edino, s čimer otroku bolečine olajšaš, so tople kopeli.

Kdaj vstaneš po okrevanju

Če je zdravnik okrevajočemu dovolil, da sem pa tja vstane, je dobro, da to stori le tisti dnevni čas, kadar se najbolje počuti. Pri nekaterih bolnikih je to dopoldne, pri drugih popoldne. Kdor je prebolel hudo bolezen, mora biti na to pripravljen, da se bo čutil jako slabotnega, da bo morda le z muko hodil. Taki bolniki morajo kaj kmalu spet nazaj v posteljo. Vsekako mora bolnik takoj v posteljo, kadar ga začne mraz tresti.

Velikašni spomenik, ki so ga postavili v Indiji med vojno palim indijskim vojakom.

Kuhinja in dom

Barve podnevi in ponoči

Kako zelo izpremeni razsvetljava barve, je marsitaka ženska že izkusila v svojo škodo. Nič ne misleč si gre kupiti k svojemu modremu kostimu klobuček iste barve in se neznansko veseli, kako se ji bo ta klobuček podal pri električni luči.

Toda ko se drugi dan oblači, opazi v svojo neizmerno grozo, da je klobuček zelen!

Vsa obupana in zmedena premišlja, kako se ji je mogla zgoditi taka nesreča. Prav nič drugače se ne zgodi njenim sotrpinkam — to je še sreča! — ki pri dnevni luči kupujejo večerne obleke in pri umetni luči ono, kar nosijo čez dan.

In vendar je stvar na moč preprosta, treba je samo nekoliko razlikovati barve pri naradni in umetni razsvetljavi. Rumeno in rdečo barvo umetna luč oslabi. Zato boš izbrala ti barvi, če jih hočeš nositi zvečer, a jih kupiš podnevi, v rezki, živi nijansi. Vsaka modra barva seže pri umetni razsvetljavi nekoliko v zelenkasto. To je treba pri nakupu vpoštevati. Indigo postane pri elektriki temnejši, malone črn. Izbrati si ga moraš, če je za zvečer in kupuješ podnevi, znatno svetlejšega. Zelena barva postane pri luči še intenzivnejša, zato vzameš to barvo tako, da se že preliva v modro, če hočeš dobiti pravi barvni ton. Vijoličasta barva je mešanica rdeče in višnjeve. Rdečkasto-vijoličasta dobi pri luči več globine in svežine, modrikasto-vijoličasta postane temnejša in sega, če modra prevladuje, tja do črnkastega.

Vse to moraš upoštevati, če kupuješ blaga in se nočeš razočarati.

Proti izpadanju las je najboljšo sredstvo tole: 2,5 grama resorcina, 3 grami kloralhidrata, 3 grama tanina, 1,5 grama benzojeve tinkture, 4 grami ricinovega olja in 250 gramov 60% alkohola. To zmes ti napravijo za majhen denar v vsaki boljši drogeriji.

Maščobo odpraviš iz las najlaglje, če si večkrat umiješ glavo s toplim, ne prevročim kameličnim čajem.

Nikdar se ne češi s pregostim glavnikom!
Pogosto umetno kodranje las je škodljivo.

DRŌBIŽ

Iz ene kravje kože izrežejo 100 do 200 podlatov.

Klorovo apno uniči vse vrste kačjega strupa.

Na luni so doslej odkrili okrog 200 večjih in manjših gora. Najmanjša med njimi je višja od največje gore na svetu.

V eni uri porabi človek 4000 litrov zraka.

Največji svetovni dramatik Shakespeare je bil sin kmečkih staršev.

V enem samem sodu za kapnico so našli 20.000 komarjevih ličink.

Vsaka kapljica človeške krvi sestoji iz 7000 trilionov atomov; če bi jih kdo hotel razdeliti in jih prešteti, bi za to potreboval 250.000 let.

Utrinki lete s hitrostjo 20—70 kilometrov na sekundo.

Francoski kralj Ludovik XIII. je prvi uvedel modo njuhanja.

V Združenih državah Severne Amerike je cela vrsta farmerjev, ki se pečajo z rejo žab. Eden izmed njih, Mac Lau iz Nebraske, je postal že težak milijonar.

Prva tobakova zelišča je iz Francije prinesel v Nemčijo Adolf Occo, mestni fizik v Augsburgu.

Iz 15 kilogramov kosti in cunj naredé v papirnici $\frac{1}{4}$ funta papirja.

Angleški poštni uradi odpremiijo na leto 5 do 6 milijard pisem. 10 do 30 milijonov jih zaradi pomanjkljivih naslovov ne morejo dostaviti.

V Afriki raste drevo, ki daje surovo maslo. Maslo se nahaja v velikih, kokosovim orehom podobnih sadovih, ki se ne pokvarijo niti v najhujši vročini.

V srednjeameriški državi Guatemali so odkrili vrsto rib, ki imajo po dva para oči.

V Belgiji morajo vse krave, ki so stare več ko tri mesece, nositi v ušesu uhan, na katerem je vtisnjena kontrolna številka.

Oglasi v „Romanu“
uspeh
v kupčiji in prodaji

KAZ OBETA KINO

Elitni Kino Matica

Tel. 21-24

EDINI ZVOČNI KINO V LJUBLJANI
z najboljšo svetovno aparaturo Western Electric.

Globoko znižane letne cene!

ATLANTIK. Grandiozni nemški zvočni film o največji pomorski katastrofi človeštva — potopu „Titanica“. Glavne vloge *Fritz Kortner, Franz Lederer.*

RIO RITA. Čarobna filmska opereta. Razkošje, ljubezen, krasna godba, balet. Glavne vloge *Bebe Daniels in John Boles.*

NE VERUJEM VEČ NOBENI ZENSKI. Pretresljiva drama; v glavni vlogi najboljši nemški tenorist *Richard Tauber.*

SINGING FOOL (Pojoči norec). Globoko ganljiva drama nesrečnega očeta. V glavni vlogi kralj pevcev, sloviti *Al Jolson.*

Budilke po Din 60— s triletnim jamstvom
IVAN PAKIŽ, LJUBLJANA
11 **Pred Škofijo 15.**

Agfa
Kodak
Zeiss-Ikon
Voigtländer } **Foto
kino
aparati**

**Stalno v zalogi
foto-materijal**

Janko Pogačnik

Ljubljana
Tavčarjeva ulica šte. 4.

23

„**PLANINKA**“ zdravilni čaj

iz najboljših zdravilnih zelišč, čisti in prenavlja kri in učinkuje izborno pri slabi prebavi želodca, zaprtju telesa, napenjanju, nerednem delovanju črev, hemoroidih (zlati žili), poapnenju žil, izpuščajih in žolčnem kamnu. Preprečuje kislino in zbuja tek. Pravi „Planinka“ čaj je zaprt in plombiran in ima napis:

Dr. L. Bahovec, Ljubljana

Lekarna Nr. 1 za voječek 20 Din

ter stah-

Blagovna znamka

„**Svetla glava**“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd.

tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se često ponujajo manj vredni posnetki.

**Dr. Oetker-jev
vanilinov sladkor**
je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudinge in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartlje, torte in pecivo,
jajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

**Dr. Oetker-jevi recepti
za kuhinjo in hišo**

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pripravo enostavnih, boljnih, finih in najfinejših močnatih jedi, šartljev, peciva, tort itd.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

81

Izdaja za komisorcij „Romana“ d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja Janez Vehar; vsi v Ljubljani.
Univerzitetna tiskarna in litografija